

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціальна терапія»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - 5

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Комарніцька Людмила Миколаївна, кандидат історичних наук, e-mail: kucherovgennadij@gmail.com

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу зумовлена сучасними викликами, які виникають у соціальному житті через глобалізацію, економічну нестабільність, міграційні процеси, поширення стресу, соціальної ізоляції та зростання кількості людей, які потребують психосоціальної підтримки.

Соціальна терапія допомагає формувати навички подолання кризових ситуацій, зменшувати соціальну напругу та сприяти гармонізації стосунків у спільнотах. Курс дозволяє опанувати методи підтримки, реабілітації та інтеграції осіб у суспільство, що є важливим у роботі соціальних працівників, психологів, педагогів та інших фахівців, які працюють із вразливими категоріями населення. Крім того, соціальна терапія сприяє розвитку сучасних підходів до роботи з людьми, враховуючи їхні індивідуальні потреби, культурні та соціальні особливості, що робить її важливим компонентом професійної підготовки фахівців у галузі соціальної роботи та психології.

2. Мета дисципліни: сформувати професійну компетентність майбутніх фахівців із соціальної роботи з використання різноманітних терапій у роботі з дітьми, різними категоріями населення та сім'єю, з метою адаптації, профілактики негативних явищ, корекції емоційних та поведінкових розладів, особистісного розвитку тощо

3. Завдання курсу є: вивчити теоретичні засади, принципи, моделі та методи соціальної терапії; дослідити історію розвитку соціальної терапії та її місце серед інших напрямів соціальної роботи та психології; навчитися застосовувати методи соціальної терапії для роботи з різними групами населення, зокрема вразливими категоріями (люди з інвалідністю, переселенці, безробітні, особи, які пережили кризи чи травми); розробляти та впроваджувати терапевтичні програми, спрямовані на подолання соціальної

ізоляції, реабілітацію та інтеграцію осіб у суспільство; формування уміння працювати у мультидисциплінарних командах для забезпечення комплексної допомоги; вивчення методів підтримки та терапії для осіб, які переживають стрес, травматичний досвід, депресію або втрати; набуття вмінь ефективного вирішення конфліктів та відновлення соціальних зв'язків; опанування методів профілактики соціальних проблем, таких як соціальна ізоляція, маргіналізація, соціальна апатія; розробка стратегій підтримки для окремих клієнтів та громад; вивчення нових підходів до соціальної терапії та впровадження інновацій.

Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ до предмету. Соціальна терапія як технологія соціальної роботи.

Тема 2. Етичні основи соціальної терапії.

Тема 3. Технології, форми і методи соціальної терапії.

Тема 4. Соціальне функціонування індивіда: норма та патологія.

Тема 5. Гіпнотерапія.

Тема 6. Тілесно-орієнтована терапія.

Тема 7. Психодрама як метод соціальної терапії.

Тема 8. Музикотерапія.

Тема 9. Танцювально-рухова терапія.

Тема 10. Бібліотерапія.

Тема 11. Працетерапія.

Тема 12. Арт-терапія.

Тема 13. Анімалотерапія.

Тема 14. Ігрова терапія.

Тема 15. Технології реабілітації та саморегуляції в соціальній терапії.

1. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і вміти:

знати:

- Основні теоретичні підходи, концепції та моделі соціальної терапії.

- Принципи, методи та технології соціальної терапії в роботі з різними категоріями населення.

- Особливості соціальної терапії для окремих груп клієнтів (особи з інвалідністю, переселенці, люди у кризових ситуаціях).

- Етичні норми та стандарти, які регулюють діяльність у сфері соціальної терапії.

- Методи оцінювання соціальних та психологічних проблем клієнтів і визначення шляхів їх вирішення.

- Особливості впливу кризових, стресових і травматичних ситуацій на стан клієнтів.

- Способи організації та проведення терапевтичних сесій, групової та індивідуальної роботи.

- Інноваційні методи та технології соціальної терапії.

вміти:

- Аналізувати соціальні проблеми клієнтів і визначати оптимальні терапевтичні підходи до їх вирішення.

- Використовувати різноманітні методи соціальної терапії (індивідуальна, групова, кризова підтримка) на практиці.

- Встановлювати ефективний контакт із клієнтами та створювати довірливе терапевтичне середовище.

- Розробляти та впроваджувати програми соціальної реабілітації та адаптації.

- Виявляти ризики соціальної ізоляції та проводити профілактичну роботу.

- Працювати з клієнтами, які перебувають у складних життєвих обставинах, надаючи їм підтримку в подоланні криз.

- Здійснювати моніторинг ефективності терапевтичних заходів і коригувати програму відповідно до потреб клієнта.

- Дотримуватись етичних норм і правил у роботі з клієнтами та їх родинами.

- Працювати у мультидисциплінарних командах для забезпечення комплексної допомоги клієнтам.

- Використовувати сучасні технології й підходи для проведення соціальної терапії.

2. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

3. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

4. ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правова база

1. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995р. № 20/95-ВР. 334 с.
2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992р. № 2811-XII. 370 с.
3. Про соціальні послуги : Закон України від 19.06.2003р. № 966-IV. 255 с.
4. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001р. № 2558-III. 334 с.

Основна література

- 5.Зверєва І. Д., Безпалько О. В., Харченко С. Я. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. Київ : Наук. світ, 2003. 117 с.
- 6.Зверєва І. Д., Безпалько О. В., Харченко С. Я. Соціальна робота в Україні: навчальний посібник. Київ : ДЦССМ, 2004. 256 с.
- 7.Молода сім'я : проблеми та умови її становлення / за ред. проф. А.Й. Капської. Київ : ДЦССМ, 2003. 184 с.
- 8.Соціальна робота : технологічний аспект / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ : ДЦССМ, 2004. 364 с.
- 9.Соціальна робота : технологічний аспект / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ : ДЦССМ, 2004. 364 с.

Додаткова література

- 10.Алексєєнко Т. Ф. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки. Тренінговий курс для спеціалістів соціальної сфери за Київ : Основа-Принт, 2007. 128 с.
- 11.Бевз Г. М., Капська А. Й., Комарова Н. М. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу. Збірник методичних матеріалів. Київ : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 188 с.
- 12.Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога. Навчальний посібник для ВНЗ. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2008. 240 с.
- 13.Зверєва І. Д., Петрочко Ж. В. Інтегровані соціальні служби : теорія, практика, інновації : навч.-метод. комплекс за заг. ред. Київ : Фенікс, 2007. 528 с.
- 14.Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиці / За ред. проф. А. Й. Капської. Київ : Інтернаціональний Союз. Ліга соціальних працівників України, 2003. 260 с.

15.Семигіна Т., Грига І. Теорія та методи соціальної роботи. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2004. 224 с.

16.Теорії і методики соціальної роботи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. Київ : Академвидав, 2005. 328 с.

17.Толстоухова С. В., Яременко О. О., Вакуленко О. В. Технології роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді : методичний посібник. Київ : ДЦССМ, Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.

Інформаційні ресурси

<http://www.info-library.com.ua/books-book-132.html>

http://posibnyky.vntu.edu.ua/et_/l.htm